

Melding

Til:
Fylkestinget

Fra:
Fylkesrådmannen

Status i arbeidet med overføring av de statlige fiskerihavnene

Fylkeskommunen overtar ansvaret for de statlige fiskerihavnene fra 2020. Stortinget har lagt til grunn at de nye regionene er bedre egnet til å avklare fremtidig satsing på fiskerinæringa. Det er dermed en forventning til at de nye regionene blir mer aktiv med å avklare næringsssatsingen enn Kystverket.

Fiskerihavnansvaret medfører utbygging og vedlikehold av moloer, og utdyping i havneområdet frem til kaikanten. I tillegg inngår tilskudd til fysisk infrastruktur i kommunale fiskerihavner. Det blir ikke overført ansatte fra Kystverket til fylkeskommunen, tilsvarende overtagelsen av SAMS vegadministrasjon. Det bemerkes at dette gir ekstra utfordringer knyttet til fremtidig ansvar og kompetanse.

Kystverket har i registreringer fra desember 2018 lagt til grunn at Finnmark 100 statlige fiskerihavner der 36 av disse er definert som fiskeriaktiv med næringsmessig betydning. Tilsvarende tall for Troms er 76 og 30. Det bemerkes at endelig antall som overføres vil bli avklart innen utgangen av året. Kystverket vil før overtagelsen også arbeide for å avhende havner som ikke har aktivitet. Disse utgjør rundt 15 % av alle havnene.

Fylkene har anslått investeringsbehovet i Troms og Finnmark til rundt 1,5 milliarder kroner. Etterslepet på vedlikeholdet er anslått til over 150 millioner kroner.

Finnmark- og Troms fylkeskommune har i pågående forberedelser samkjørt arbeidet. Det omfatter også dialogen med Kystvekerts hovedkontor, Kystverkets regionkontor for Troms og Finnmark og KS. Foreløpig status i arbeidet er:

Kystverkets tiltak som omhandler alle fylkene:

- Overføring av foreløpig tilgjengelige data for alle fiskerihavnene. Dataene omhandler infrastruktur, kart, dokumentasjoner og grunneiererklæringer. Endelig overføring av data vil slutføres innen utgangen av året.
- Samlingsbasert kompetanseopplæring innenfor fiskerihavnansvaret er planlagt for perioden mars 2019 til våren 2020. Planen er utarbeidet etter dialog med Finnmark og Troms.
- Dokumentasjonen om fiskerihavnene benevnet «*Avtale om overføring av statlige fiskerihavner fra staten ved Kystverket til fylkeskommunen*» er utarbeidet. Fylkesadministrasjonen har frist til å gi tilbakemelding innen mars. Endelig forslag sendes ut i april og fylkene har frist mai/juni til å ta stilling til avtalen. Det bemerkes at avtalen må signeres felles av Troms og Finnmark. *Kystverket er kjent med at Finnmark og Troms vil kunne få utfordringer med å signere avtalen før nytt fylkesting er på plass.*

Finnmark og Troms gjennomfører prosesser rettet mot:

- Dialog med Kystverkets regionskontor knyttet til kunnskap og erfaring rundt fiskerihavnansvarets organisering, kompetanse og bemanning, planstatus og relevante faglige problemstillinger knyttet til overføringen av ansvaret. Målet er å sikre grunnlaget for en akseptabel og «sømløs» regional overføring.
- Dialog med KS for å styrke det nasjonale fokuset på fiskerihavner, spesielt mot departementene rundt fremtidig rammetilskudd. Herunder også kompensasjon for vedlikeholdsetterlepet. *Finnmark har i perioden 2014-18 fått i snitt 60 millioner kroner i året til større fiskerihavninvesteringer.*
- Utredninger for ekstra kunnskapsinnhenting for de næringsaktive havnene knyttet til behov, planprosesser og aktivitet. Strategiske vurderinger knyttet til fiskerinæringa, strukturer og fartøy. Målet er å utarbeide et helhetlig beslutningsgrunnlaget for prioriteringer fra 2020.
- Juridiske problemstillinger knyttet til alle forhold rundt fylkeskommunens ansvar og forpliktelser knyttet til fiskerihavnansvaret.

Det bemerkes at det årlige statlige tilskuddet til kommunale fiskerihavner (post 60) for 2020, som normalt ville hatt søknadsfrist i april 2019 ikke utlyses ennå. Årsaken er at Kystverket ikke lenger har ansvaret, og fylkeskommunen bør få på plass kompetanse og vedtatte planer i nytt fylkesting, før utlysningen gjennomføres.

Tiltak som Finnmark og (Troms) fylkeskommune bør ha på plass innen oktober 2019

- Fremtidig organisasjonsmodell for fiskerihavnansvaret. Modellen bør også sees i sammenheng med fremtidig organiseringen av SAMS, for å kunne vurdere effektivisering av nye oppgaver.
- Ansettelse av personell for å sikre at fiskerihavnansvaret kan løses «sømløst» ved overtagelse. Herunder muligheter for ferdigstilling av planlegging av tiltak, som ved prioritering kan starte opp neste år.
- Forslag til handlingsprogram fiskerihavner for perioden 2020-23 med fokus på større investeringer og tilskudd. Planen bør vedtas i fylkestinget i desember. Arbeidet bør også sees i sammenheng med utarbeidelse av andre fremtidige planer innen samferdsel.